

Ο Σημίτης πέρυσι στη Θεσσαλονίκη εξήγγειλε συγκρούσεις. Αντί αυτών όμως είχαμε υποχωρήσεις σε όλα τα μέτωπα: εργασιακό, Ασφαλιστικό, διεύρυνση του ΠΑΣΟΚ, διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία και ιδιωτικοποιήσεις. Το κακό κλίμα επιτρέπει η διχόνοια των «εκουγχρονιστών»

Ένας χειμώνας υποχωρήσεων

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

«**Ε**κω αναφέρει και άλλοτε ότι η πορεία του εκουγχρονισμού δεν είναι δυνατή χωρίς συγκρούσεις». Τάδε έφη ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης στην ηγετικών τόνων ομιλία του στα εγκαίνια της ΔΕΘ, τον περασμένο Σεπτέμβριο. Πριν από την παραδοσιακή νυχτερινή τους έξοδο προς τα ουράδια της συμπρωτεύουσας, οι συνεργάτες του έλεγαν στους δημοσιογράφους ότι η δεύτερη τετραετία θα φέρει το «προσωπικό στίγμα του Πρωθυπουργού». Το Σαββατοκύριακο εκείνο, που είχε πανηγυρικό χαρακτήρα, ο κ. Σημίτης διεκρίφθε με κάθε ευκαιρία την πρόθεσή του να προχωρήσει μπροστά, αφού «η ακινησία και η ακαμψία είναι η καλύτερη συνταγή για αποσοδρόμηση και μίζερια». Ερωτηθείς στην κυριακάτικη συνέντευξη Τύπου για τη διαδοχή στο ΠΑΣΟΚ και τις δικές του προθέσεις, είχε δηλώσει χαμογελαστός: «Θα με βλέπετε ακόμα αρκετά χρόνια εδώ...». Υστερα οι κυβερνητικοί επιβραβώθηκαν στις απογευματινές περσιές της Ολυμπιακής και γύρισαν στην Αθήνα.

«Φρικτόν έτος»

Δέκα μήνες αργότερα, σχεδόν το μόνο που απέμεινε από τα μεγάλα λόγια της ΔΕΘ είναι η σταθερή απόφαση του Πρωθυπουργού να παραμείνει στη θέση του. Την επανέλαβε, άλλωστε, αρκετές φορές στην πρόσφατη συνέντευξη που έδωσε στην κρατική τηλεόραση. Ακόμη χειρότερα: το φλας μπακ στη Θεσσαλονίκη υπογραμμίζει ότι οι προαναγγελθείσες συγκρούσεις μετατόπηκαν στην πράξη σε γενική αποσοδρόμηση. Κορυφαία κυβερνητικά στελέχη, απολύτως πιστά στον κ. Σημίτη, αναγνωρίζουν ότι η πολιτική περίοδος που τελειώνει, ήταν «χροιά υποχωρήσεων». Αν το 1996 ήταν το «θαυμαστόν έτος», απύσους mirabilis, του εκουγχρονισμού, τότε το 2001 αναδεικνύεται σε απύσους horribilis, «φρικτόν έτος», το οποίο βρίσκει το κυβερνητικό στρατόπεδο σε κλίμα γενικευμένης δυσφορίας.

Κοτερολογία και ναυαγίο

Λέγεται πως «συλλέγει κανείς πολιτικό κεφάλαιο όπου μπορεί και το δαπανά εκεί που πρέπει», η κλασική όμως αυτή συνταγή δεν εφαρμόστηκε από την κυβέρνηση Σημίτη. Φρέσκος από τη Θεσσαλονίκη, ο Πρωθυπουργός έλεσε θέμα δύο απαντωνών «πολιτικών τροχιάων». Η ενδοπασοκική «κοτερολογία» παρ' όλγων να τινάζει στον αέρα το Ε.Γ., ενώ έδωσε ορμή στις κατηγορίες της Ν.Δ. για «διαπλοκή» πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων τη στιγμή ακριβώς που πήγαιναν να ατονίσουν. Πριν καλά καλά συνέλθει η κυβέρνηση, ήρθε η πρόοκοκοση του «Σαμίνα Εξπρές» στη βραχονησίδα. Η παρατήρηση του κ. Σημίτη «αυτή είναι η Ελλάδα», μια «φράση της στιγμής» που παρεξηγήθηκε, χρωμάτισε μια από τις χειρότερες κοινοβουλευτικές του εμφανίσεις. Κυβερνητικά στελέχη παραδέχονται σήμερα ότι «τα φρωτώσαμε όλα στον καπετάνιο, αν τι να αναλάβουμε τις πολιτικές ευθύνες που μας αναλογούσαν, πράττοντας ακριβώς το αντίθετο από αυτό που κάναμε στην υπόθεση Ουζάλαν».

«Το αμάξι πήγε στην κολόνα»

Βεβαίως, το γεγονός ότι, όπως γραφικά λέγεται, «τα αναλαστικά του οδηγού δεν λειτουργήσαν

Ο Κ. Σημίτης στο γραφείο του στο Μέγαρο Μαξίμου με το περίφημο μπλοκάκι του. Τους τελευταίους δέκα μήνες στις σελίδες του αναγράφονται μόνον υποχωρήσεις

στη δύσκολη στιγμή και το αμάξι πήγε στην κολόνα», δεν είναι τυχαίο. Στο Μέγαρο Μαξίμου επαίρονται για τη γραμμική και προγραμματισμένη διακυβέρνηση της χώρας. Αντιθέτως, τα απρόσμενα τούς προκαλούν αλλοτρία. Ο κ. Σημίτης δεν αρέσκειται να προκαλεί κρίσεις, τις οποίες, ούτως ή άλλως, δεν απολαμβάνει όταν του επιβάλλονται από τα πράγματα. Έμπειρος κοινοβουλευτικός, έχει να λέει ότι «όταν η κατάσταση ξεφεύγει, όπως έγινε με τα Τζια, τον Ουζάλαν ή το «Σαμίνα», παρατηρώ τη συμπεριφορά του Πρωθυπουργού στη Βουλή και υπάρχουν στιγμές που τον βλέπω να βγαίνει «οφ». Το περιβάλλον αυτό δεν του ταιριάζει».

Δεν απέδωσε η ομάδα

Το πολιτικό κεφάλαιο που δεν έλασε στα «τροχία», το Μέγαρο Μαξίμου το επένδυσε στο προγραμματισμένο κυβερνητικό έργο. Ωστόσο, η πολυδιαφημισμένη, αμειψώς εκουγχρονιστική, «νέα ηγετική ομάδα» των κ.κ. Ν. Χριστοδουλάκη, Χρ. Βερελή και Τ. Γιαννίτη και άλλων δεν απέδωσε τα αναμενόμενα. Ασφαλώς, η διεθνής οικονομική συγκραία, με τις αναταράξεις στις χρηματαγορές και την άνοδο δολαρίων και πετρελαίου δεν βοήθησε, με αποτέλεσμα ι-διωτικοποιήσεις και μεταχοποιήσεις να μένουν μετέωρες. Αυτό όμως δεν ήταν το μόνο πρόβλημα. Η προσωπική χημεία των εκουγχρονιστών δεν ήταν

πάντα η καλύτερη. Η διαμάχη Χριστοδουλάκη-Βερελή για τη σταθερή κινήτη τηλεφωνία, δεν ελύθη από τον κ. Παπανανώνιο, αλλά από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό ένα μεσημέρι στο γραφείο του στη Βουλή. Το οικονομικό επιτελείο είχε συστοιχηθεί εξ ανάγκης για να επεξεργαστεί ο δύσκολος στόχος της ΟΝΕ. Ελλείψει όμως αυτού του στόχου, οι ι-σορροπίες μεταξύ των προσώπων χάθηκαν. Σήμερα κορυφαία στελέχη της κυβέρνησης, αναφέρονται στο «εργασιακό» με τη φράση «πολύ κακό για το τίποτα» και μιλούν για «έτσι ει-φωφείς χειρισμούς στο Ασφαλιστικό».

Δεν βοηθούν οι υπουργοί

Ωστόσο, το πρόβλημα, όπως παραδέχονται στο Μαξίμου, είναι ότι «πολλά θέματα δεν προχωρούν, γιατί δεν υπάρχουν συνέργειες υπουργών». Πολλοί εκ των παραδοσιακών εκουγχρονιστών στην κυβέρνηση μιλούν με νοσταλγία για την εποχή «του δουλειά-με όλοι μαζί», αλλά η διχόνοια παραμένει. Ούτως ή άλλως, ο Πρωθυπουργός δεν επισκευρεται πλέον από τα ίδια πρόσωπα. Εξ αυτών που μαινώθηκαν στο Μέγαρο Μαξίμου, ο κ. Παπαγιάννης «οργάνωσε» τη Βόρεια Ελλάδα και ο κ. Θ. Τσουκάτος δραστηριοποιείται στη Βουλή. Κατά τα λοιπά, η εκδρομή στα Δελφινά έδωσε στους «σκληροπυρηνικούς του εκουγχρονισμού» μια εντύπωση μετατόπισης του κέντρου βάρους της επικουγχρονιστικής πολιτικής. Ούτως ή άλλως, η γραμμή περί «οικου-

ραμένων» ή μη αποδοτικών υποψηγών είχε γίνει μούμεραγκ.

«Όλοι μαζί» και «κουρασμένοι»

Οδηγή για τους «εκουγχρονιστές» είναι και η αποσοδρόμηση, κατά την αντίληψη του κ. Σημίτη στο κομματικό πεδίο. Φλας μπακ πάλι στη ΔΕΘ, όπου είχε προαναγγείλει «ανασίνθεση πολιτικού σπηνικού». Δέκα μήνες μετά, στο πολιτικό σπηνικό υπάρχουν τα συντρίμια της περίφημης «αμφιάλευρης διεύρυνσης». Ο κ. Γ. Σουφλιάς, το θέμα του οποίου ελέγγο τον Σεπτέμβριο ότι «χειρίζεται προσωπικά ο Πρωθυπουργός», επέστρεψε πανηγυρικά στη Ν.Δ. Από την άλλη πλευρά, επώνυμα στελέχη της Αριστεράς δεν κρύβουν την απογοήτευση τους λέγοντας ότι το Μέγαρο Μαξίμου τους παρέσυρε και τελικά τους «έστησε» σε μια διαδικασία τόσο αργή που τελικά απαξιώθηκε και επιτελώθηκε. Η πολυδιαφημισμένη ομιλία του κ. Σημίτη προς τις οργανώσεις της «κοινωνίας πολιτών», τα μέλη των οποίων έβγαλαν τα καλά τους και προσήλθαν στη «Μεγάλη Βρετανία», απεδείχθη ακαδημαϊκό σεμινάριο για την παγκοσμιοποίηση. Ακολούθησε η εσωκομματική αναδίπλωση του «όλοι μαζί», η δημόσια αποκατάσταση των «κουρασμένων» στελεχών και μέσα στην ανάρτα του Ασφαλιστικού το θέμα ξεχάστηκε.

Οι αμετανόητοι εκουγχρονιστές της κυβέρνησης επαίνουσι ότι η κρίσιμη οπισθοχώρηση του κ. Σημίτη ήταν στο κομματικό πεδίο. «Το κόμμα», λέγεται, «δεν ήθελε ποτέ μεταρρυθμίσεις και θέλει να ακουράσει το '96 ως μια παρένθεση απαραίτητη για να επεξεργαστεί η ΟΝΕ». Η αντίληψη αυτή επαίνουσι ότι το Ασφαλιστικό δεν χάρηκε σε ανταπαράθεση με την κοινωνία, «στην οποία δεν εδόθη ο χρόνος να αναδράσει», αλλά «με τον παραδοσιακό κομματικό ιστό του ΠΑΣΟΚ». Για τους «συντρόφους του '96», ο κ. Σημίτης κινδυνεύει να τεθεί υπό «πολιτική ομηρεία» στο ΠΑΣΟΚ, περιοριζόμενος σε «δευτερεύοντα πρόσωπα». Βεβαίως, η κριτική αυτή είναι η άλλη όψη μιας πραγματικότητας που θέλει πρωτοκλασάτους και ιστορικά στελέχη να έχουν το πάνω χέρι αυτή τη στιγμή. Άλλωστε, «από το αντι-δεξιό ξέσπασμα του κ. Σημίτη στη Βουλή έλειπαν μόνο τα Κάριμα Μπουράνα».

Προς τον ανασχηματισμό

Κατά τα λοιπά, όπου ανάλυση και αν υποθετήσι κανείς, «όλοι οι δρόμοι οδηγούν στον ανασχηματισμό». Ο «δογματικός ανασχηματισμός» αναφέρεται σε μια παλαιότερη πρόταση του γενικού γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου κ. Σ. Κοσμίδη, που περιλάμβανε μειοκλή και συγχωνεύσεις υποψηγών. Λέγεται ότι ο ίδιος δεν είναι αισιόδοξος ότι θα υποθετήσθε αυτή στην παρούσα φάση. Ωστόσο, η προσωπική διάσταση παραμένει. Οι εκτιμήσεις συρλούνται ότι «όσο ο ανασχηματισμός καθυστερεί τόσο πολλαπλασιάζονται οι εισηγητές λύσεων και οι ενδιαφερόμενοι για καρέκλες», ενώ η αίσθηση στην κυβέρνηση είναι πως στην παρούσα συγκραία είναι ένα «κρίσιμο πολιτικό χαρτί» στα χέρια του Πρωθυπουργού, το οποίο δεν πρέπει να σταταλήθει. Δύο μήνες πριν από τη νέα ΔΕΘ, το Μέγαρο Μαξίμου αναζητεί τρόπους αναστροφής του πολιτικού κλίματος. «Μια καλή εξέλιξη στην Ολυμπιακή», λέγεται, «θα είχε συμβολικό χαρακτήρα». Αν και η συνεχής ζώνη καρχεσία της Σοφοκλέους είναι σαφώς «αλάτι στην πληγή» των κυβερνητικών προβλημάτων, η οικονομία φαίνεται να είναι το κλειδί των εξελλέσεων, ώστε η «φρικτή χρονιά» να μην αποδειχθεί και οριστικά «χαμένη χρονιά».

